

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจากระบบสารสนเทศ ของศูนย์ข้อมูลการศึกษา
ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง

นางมณี เหลืองวิทยากร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-9774-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20875241

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF OPERATION OF INFORMATION MANAGEMENT SYSTEM
IN THE EDUCATIONAL INFORMATION CENTER IN EDUCATION INSTITUTES UNDER THE
DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE CENTRAL PART

Mrs Manee Luangwittayakorn

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Administration

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-9774-5

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของ
ศูนย์ข้อมูลการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง
โดย นางมณี เหลืองวิทยากร
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์

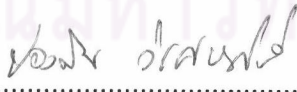
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

นางมณี เหลืองวิทยากร : การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของศูนย์ข้อมูล
การศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง (A STUDY OF STATE AND PROBLEMS
OF OPERATION OF INFORMATION MANAGEMENT SYSTEM IN THE EDUCATIONAL
INFORMATION CENTER IN EDUCATION INSTITUTES UNDER THE DEPARTMENT OF
VOCATIONAL EDUCATION IN THE CENTRAL PART) อ.ที่ปรึกษา : รศ.เอกชัย กี่สุขพันธ์, 203 หน้า.
ISBN 974-17-9774-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของศูนย์ข้อมูล
การศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง ตามขั้นตอนการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศของ
กรมวิชาการ 5 ขั้นตอนคือ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอ
ข้อมูล และ 5) การเก็บรักษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การรวบรวมข้อมูลมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานให้กรมอาชีวศึกษาทราบ มีการกำหนด
ระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล 8 ประเภท รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเอง 2) การตรวจสอบข้อมูล
มีการกำกับการตรวจสอบโดยผู้รายงานลงชื่อรับรอง ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 70-80
3) การประมวลผล มีการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยจำแนกตามประเภทของข้อมูล 8 ประเภท
4) การนำเสนอข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการวางแผนการจัดการศึกษา นำเสนอในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ มีการ
เชื่อมโยงเครือข่ายในระบบอินเทอร์เน็ต มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ให้บริการข้อมูล 5) การเก็บรักษา เลือกเก็บรักษา
ข้อมูลที่ใช้เพื่อการวางแผน ไม่ได้กำหนดระยะเวลาแน่นอนในการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน กระบวนการทั้ง 5
ขั้นตอน พบว่า ผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่คือ หัวหน้างานศูนย์ข้อมูลการศึกษา สิ่งที่ต้องเร่งปรับปรุงคือ การแต่งตั้ง
คณะกรรมการสารสนเทศ การสำรวจความต้องการใช้สารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่นำไปใช้
ประโยชน์ได้ และการปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเมื่อข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง ปัญหาการดำเนินการจัดระบบ
สารสนเทศพบว่า มีข้อมูลกระจายอยู่หลายที่เนื่องจากมีหลายหน่วยงานรวบรวมข้อมูล บุคลากรมีภาระงานสอน
มาก ทำให้ไม่มีเวลาพอในการตรวจสอบข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล ด้านการนำเสนอข้อมูล ผู้ปฏิบัติงาน
ไม่แน่ใจว่าจะนำเสนออะไร และขาดการติดตาม ควบคุม และกำกับเกี่ยวกับการจัดการด้านสารสนเทศ

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2545.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

##448 37707 27 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM / EDUCATIONAL INFORMATION CENTER / VOCATIONAL EDUCATION

MANEE LUANGWITTAYAKORN : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF OPERATION OF INFORMATION MANAGEMENT SYSTEM IN THE EDUCATIONAL INFORMATION CENTER IN EDUCATION INSTITUTES UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE CENTRAL PART. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. EKACHAI KEESOOKPUN, M.Ed. 203 pp. ISBN 974-17-9774-5

The purpose of this research was to study state and problems of operation of information management system in the educational information center in education institutes under the department of vocational education in the central part . The study was follow 5 steps in information management system , analysing data by using of frequency , percentage and content analysis.

Research findings : 1) Collecting data main purpose for reporting to Department of Vocational Education , 8 categories of data were established and use the form for gathering data developed by their own . 2) Checking data responsible by the reporter, there were 70 – 80 percent of data are complete and accurate . 3) Processing data made by computer follow by 8 categories. 4) Presentation of data was focusing on educational planning, presented by printed matter and network by using of internet . 5) Storing data focus on data for planning purpose ; schedule for updating data was not found . The 5 steps information management system was responsible by head of information center . Area that should be improved were established the information management system committee , surveying users' needs , analysing data for widely usages and schedule the time for updating data . Information Management System problems were found : scattering of data due to data collecting by many departments , too many workloads in teaching impact to checking and processing data . For data presentation they did not clear what to be presented and lacked of follow up controlling and monitoring the information management system.

Department Educational Administration.....
Field of study ...Educational Administration.....
Academic year.....2002.....

Student's signature...*Manee Luangwittayakorn*.....
Advisor's signature...*Ekkachai Keesookpun*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ กอบกุล พฤกษ์วัน อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ ดร. อธิปัตย์ คลี่สุนทร คุณประเสริฐ นนท์พละ คุณศักดิ์ ภิรมย์ และ คุณบุญครอง ชันธิประดิษฐ์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำในการทำเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานศูนย์ข้อมูลการศึกษาลงกัฒกรมอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์บรรณสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนร่วมงาน กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา พี่และเพื่อนๆ นิสิตภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ และครอบครัวที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

หากงานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ แก่วงการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เครื่องบูชาแต่ บิดา-มารดา บุรพจารย์ของผู้วิจัย และผู้มีพระคุณทุกท่าน

มณี เหลืองวิทยากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.....	11
- ความสำคัญของสารสนเทศ.....	11
- ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ.....	13
- ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.....	14
- ความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการกับองค์การ.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสถานศึกษา.....	19
- แนวทางการจัดเก็บและรายงานข้อมูลสถานศึกษา.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศ.....	23
- การรวบรวมข้อมูล.....	27
- การตรวจสอบข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- การประมวลผลข้อมูล.....	34
- การนำเสนอข้อมูล.....	43
- การเก็บรักษาข้อมูล.....	47
การบริหารจัดการอาชีวศึกษา.....	50
- ศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงานในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	52
- รูปแบบและโครงสร้างของข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้เผยแพร่บนเว็บเพจ.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	71
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศ ของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	100
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	137
สรุปผลการวิจัย.....	138
การอภิปรายผล.....	144
ข้อเสนอแนะ.....	152
รายการอ้างอิง.....	154
ภาคผนวก.....	158
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	203

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แบบสอบถามที่ ส่งไป ได้รับคืน และฉบับสมบูรณ์จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล.....	76
2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
3. สภาพปัจจุบันของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	83
4. พื้นที่ของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	85
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากหัวหน้างานศูนย์ข้อมูลการศึกษา เกี่ยวกับคู่มือ การปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลการศึกษา	86
6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารเกี่ยวกับบุคลากรของศูนย์ข้อมูลการศึกษา	87
7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารเกี่ยวกับตำแหน่งหัวหน้างานศูนย์ข้อมูล การศึกษา	88
8. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารเกี่ยวกับตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้างานศูนย์ข้อมูล การศึกษา.....	90
9. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บริหารเกี่ยวกับตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานศูนย์ข้อมูล การศึกษา	91
10. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากหัวหน้างานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในศูนย์ข้อมูล การศึกษา	94
11. การรวบรวมข้อมูลของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	100
12. ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล 8 ประเภทของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	110
13. การตรวจสอบข้อมูลของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	117
14. การประมวลผลข้อมูลของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	122
15. การนำเสนอข้อมูลของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	126
16. การเก็บรักษาข้อมูลของศูนย์ข้อมูลการศึกษา.....	131

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. ความสัมพันธ์ของข้อมูลและสารสนเทศ.....	14
2. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการสถานศึกษา.....	20
3. การปฏิบัติการแยกตามส่วนต่างๆของระบบสารสนเทศ.....	25
4. ระบบของคอมพิวเตอร์.....	40
5. องค์ประกอบของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์.....	42
6. โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	53
7. โครงสร้างของข้อมูลและสารสนเทศที่เผยแพร่ ในเว็บไซต์ของสถานศึกษา.....	61

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย